

בְּמָה דָּאתְ אָמַר, (ישעיה ג) אִי לְרָשָׁע רָע וְגו'.

תו פָּתַח וְאָמַר, אֶת הַכֹּל רָאִיתִי בְיָמַי הַבְּלִי וְגו'.

הַי קָרָא אוֹף הָכִי אוֹקְמוּנָה תְּבַרְיָא, אַבְל פִּד
אֲתִיב חֲכָמָה לְשַׁלְּמָה, חָמָא כּוּלָא, בְּזַמְנָא
דְּשַׁלְּמָא סִיחָרָא, יֵשׁ צְדִיק דָּא עֲמוּדָא דְעַלְמָא.

אוּבְד: בְּמָה דָּאתְ אָמַר, (ישעיה ג) הַצְּדִיק אָבְד, בְּזַמְנָא
דְּגָלוּתָא בְּצַדְקוֹ: בְּגִין דְּהִיא שְׂכִיבַת לְעַפְרָא, צַדִּיק
דָּא, כֹּל זַמְנָא דִּישְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, אִיהִי עֲמַחוּן
בְּגָלוּתָא, וּבְגִין כֵּךְ, (קהלת ז) צְדִיק אוּבְד בְּצַדְקוֹ. דְּהָא
לָא מְטָאן לְגַבִּיּה אִינוּן בְּרַכָּאן עַלְאִין.

וְיֵשׁ רָשָׁע מֵאָרִיךְ בְּרַעְתּוֹ, דָּא סְמַאל, דְּאֹרִיךְ
שְׁקֵט וְשַׁלְוָה לְאָדוּם, בְּמַאי בְּרַעְתּוֹ.

בְּתִּיהִיא רַעָה אֲתִתִּיה, (נ"א אִשָּׁה רַעָה אִשָּׁת זְנוּנִים) (הושע א')

נְחָשׁ תִּקְיָפָא, דְּהָא לָא מְטָא עַלְיָהּוּ שְׁקֵט

לְשׁוֹן הַקּוֹדֵשׁ

לְעַפְרָא. צַדִּיק זֶה, כֹּל זְמַן שִׁישְׂרָאֵל בְּגָלוּת, הִיא עַמָּם בְּגָלוּת, וּמִשׁוּם כֵּךְ, צְדִיק אָבְד בְּצַדְקוֹ, שְׁהָרִי אִין מְגִיעוֹת אֵלָיו אוֹתָן בְּרֻכּוֹת עֲלִיוֹנוֹת.

וְיֵשׁ רָשָׁע מֵאָרִיךְ בְּרַעְתּוֹ – זֶה סְמַאל, שְׁהָאָרִיךְ שְׁקֵט וְשַׁלְוָה לְאָדוּם, בְּמָה? בְּרַעְתּוֹ, בְּאוֹתָהּ רַעָה אִשְׁתּוֹ, (אִשָּׁה רַעָה אִשָּׁת זְנוּנִים) נְחָשׁ הַתְּקִיף, שְׁהָרִי לֹא מְגִיעַ עֲלֵיהֶם שְׁקֵט וְשַׁלְוָה אֵלָּא רַק מִשׁוּם שְׁנַדְבָק

עַצְמוֹ רָע וּמִתְחַזֵּק בְּחֲטָאוֹ, כְּמוֹ שְׁנַאָמַר (ישעיה ג) אִי לְרָשָׁע רָע וְגו'.

עוֹד פָּתַח וְאָמַר, (קהלת ז) אֶת הַכֹּל רָאִיתִי בְיָמַי הַבְּלִי וְגו'. פְּסוּק זֶה אָף כֵּךְ בְּאַרְוֵהוּ הַחֲבָרִים, אַבְל כַּאֲשֶׁר נִתְּנָה חֲכָמָה לְשַׁלְּמָה, רָאָה הַכֹּל בְּזַמַּן שְׁשׁוּלְמַת הַלְבָנָה. יֵשׁ צְדִיק – זֶה עֲמוּד הָעוֹלָם. אָבְד – כְּמוֹ שְׁנַאָמַר הַצְּדִיק אָבְד, בְּזַמַּן הַגָּלוּת. בְּצַדְקוֹ – מִשׁוּם שֶׁהִיא שׁוֹכְבַת

וְשִׁלּוּהָ, אֵלָא בְּגִין דְּאֵתְדַבֵּק בְּהֵיא נּוֹקְבָא.
בְּגִוּוּנָא דָּא לְשָׂאָר מִלְּבֻוּן, עַד דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא יְקִים מִעֲפָרָא, לְהֵיא סַפַּת דְּדוּד הַנּוֹפְלָת,
דְּכַתִּיב, (עמוס ז') אָקִים אֶת סַפַּת דְּדוּד הַנּוֹפְלָת.

וַיִּלְךָ אִישׁ מִבֵּית לֵוִי. (שמות ב') רַבִּי יוֹסִי פָתַח (שיר
השירים ו') דְּדוּדֵי יָרֵד לְגַנּוּ לְעֶרְוַת הַבּוֹשָׁם וְגו'.
לְגַנּוּ: דָּא בְּנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל, בְּגִין דְּהֵיא עֲרוּגַת הַבּוֹשָׁם,
דְּאִיהִי כְּלִילָא מִכָּל סְטָרֵי (נ"א זי"ג) בּוֹסְמִין וְרִיחִין
דְּעֲלָמָא דְּאֲתִי. בְּשַׁעֲתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נְחִית
לְגַנְתָּא דָּא (נ"א דַּעֲדוּ) כָּל אֵינּוֹן נִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקָא,
מִתְעַטְרֵן תַּמָּן, כְּלָחוּ יַתְבֵּי רִיחָא, כְּמָה דְּאֵת אָמַר
וְרִיחַ שְׁמַנִּיד מִכָּל בְּשָׂמִים, (נ"א וְרִיחַ אַפְרָא בַתְּפוּחִים) אֵלִין
אֵינּוֹן נִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקָא, דְּאָמַר רַבִּי יִצְחָק, כָּל
אֵינּוֹן נִשְׁמַתִּין דְּצַדִּיקָא, דְּהוּוּ בְּהֵא עֲלָמָא, וְכָל
אֵינּוֹן נִשְׁמַתִּין, דְּזַמִּינִין לְנַחְתָּא לְהֵא עֲלָמָא, כְּלָחוּ

לשון הקודש

בְּשָׂמִים וְרִיחֹת שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא. בְּשַׁעֲתָא
שֶׁהַקּוּדֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹרֵד לְגַן הֶזֶה (שֶׁל עַדוּ),
כָּל אוֹתָן נִשְׁמֹת הַצַּדִּיקִים מִתְעַטְרוֹת
שָׁם, כְּלֵן נֹתְנֹת רִיחַ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְרִיחַ
שְׁמַנִּיד מִכָּל בְּשָׂמִים (וְרִיחַ אַפְרָא בַתְּפוּחִים) – אֵלִין
הֵם נִשְׁמֹת הַצַּדִּיקִים, שֶׁאָמַר רַבִּי יִצְחָק,
כָּל אוֹתָן נִשְׁמֹת הַצַּדִּיקִים שֶׁהֵיוּ בְּעוֹלָם
הַזֶּה וְכָל אוֹתָן הַנִּשְׁמֹת שֶׁעֲתִידוֹת לָרֵדֵת

בְּאוֹתָהּ נִקְבְּהָ. כְּמוֹ זֶה לְשָׂאָר הַמִּלְכִּיּוֹת,
עַד שֶׁהַקּוּדֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יְקִים מִן הָעֶפֶר
אֶת אוֹתָהּ סַפַּת דְּדוּד הַנּוֹפְלָת, שְׁכַתוֹב
(עמוס ט) אָקִים אֶת סַפַּת דְּדוּד הַנּוֹפְלָת.

וַיִּלְךָ אִישׁ מִבֵּית לֵוִי. רַבִּי יוֹסִי פָתַח, (שיר
השירים ו') דְּדוּדֵי יָרֵד לְגַנּוּ לְעֶרְוַת הַבּוֹשָׁם וְגו'. לְגַנּוּ
– זוֹ בְּנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל, מִשּׁוּם שֶׁהִיא עֲרוּגַת
הַבּוֹשָׁם, שֶׁהִיא כְּלִילָא מִכָּל צַדִּי (מֵי"ג)

בְּגִנְתָּא (דא קנימין בגנתא) דִּי בְּאַרְעָא, (בְּלִהוּ) קְנִימִין
בְּדִיוֹקְנָא וְצִיּוּרָא דְהוּוּ קְנִימִין בְּהַאי עֲלָמָא, וְסִתְרָא
וְרוּזָא דָּא אֶתְמַסֵּר לְחַפְיָמִי.

רוּחָא דְנִחִית לְבְנֵי נָשָׂא, דְּאִיהוּ מְסֻטְרָא דְנוֹקְפָא,
מִתְנַלְפָּא תְדִיר בְּגִלּוּפָא כְּהַאי חוּתָם. צִיּוּרָא
דְּנוֹפָא דְבַר נָשׁ בְּהַאי עֲלָמָא, בְּלִיט לְבַר, וְרוּחָא
אֶתְנַלִּיף לְגוּ. פִּד אֶתְפְּשֵׁט רוּחָא מִן גּוּפָא, תְּהוּוּ
רוּחַ בְּלִיט בְּגִנְתָּא דְאַרְעָא, בְּצִיּוּרָא וְדִיוֹקְנָא דְגּוּפִיהּ
מִמֶּשׁ דְּבְּהַאי עֲלָמָא, בְּגִין דְּהוּוּ תְדִיר כְּחוּתָם.

וְעַל דָּא אָמְרָה אִיהִי, (שיר השירים ח') שִׁימְנֵי כְּחוּתָם,
מַה חוּתָם גְּלִיף בְּגִלּוּפָא לְגוּ, וְאֶתְצַיֵּיר
בְּצִיּוּרָא בְּלִיטָא לְבַר. אוּף הָכִי אִיהִי רוּחָא, דְּהוּוּ
מְסֻטְרָא דִּילָהּ, בְּהַאי גּוּוּנָא מִמֶּשׁ בְּהַאי עֲלָמָא,
גְּלִיף בְּגִלּוּפָא לְגוּ, וְכֵד אֶתְפְּשֵׁט מִן גּוּפָא, וְעַל

לשון הקודש

בולטת בגן של הארץ בציור ודיוקן של
גופו ממש שבפעולם הוה, משום שהיה
תמיד כמו חותם.

ועל זה היא אמרה (שיר ח) שימני כחותם.
מה חותם תקוק בחקיקה פנימה ומצטיר
בציור בולט החוצה, אף כך היא הרוח
שהיתה מצד שלה, כמו זה ממש פעולם
הוה תקוק בחקיקה פנימה, וכשמתפשט
מהגוף ונכנס לגן שבארץ, האויר ששם

לעולם הוה, כלן (עומדות בגן הוה). בגן
שבארץ כלם עומדים בדיוקן וציור שהיו
עומדים פעולם הוה, וסתר וסוד זה נמסר
לחכמים.

רוח שיורדת לבני אדם, שהוא מצד
הנקבה, נחקקה תמיד בחקיקה כחותם
הוה. ציור הגוף של אדם פעולם הוה
בולט החוצה, ורוח נחקקת פנימה.
כשמתפשטת הרוח מן הגוף, אותה רוח

בְּנִגְתָּא דְאַרְעָא, אֲזִירָא דְתַמָּן בְּלִיט הֵהוּא גְלוּפָא
 לְאַתְצִיירָא לְבַר, וְאַתְצִייר בְּצִינְרָא בְּלִיטָא לְבַר,
 בְּנוּנָא דְצִינְרָא דְנוּפָא בְּהַאי עֲלָמָא (לְעִילָא).

נִשְׁמַתָּא, דְּאִיהִי מְאִילָנָא דְחֵיָא, אֲתְצִייר תַּמָּן
 לְעִילָא, בְּהֵהוּא צְרוּרָא דְחֵיָי, לְאַתְעַנְנָא
 בְּנוּעַם יי', כְּמָה דְאַתְ אָמַר (תהלים כ"ז) לְחֻזוֹת בְּנוּעַם
 יי' וּלְבִקֵּר בְּהִיכְלוֹ.

וַיִּלְךְ אִישׁ מִבֵּית לְוִי, דָּא גְבַרְיָאל, כְּמָה דְאַתְ אָמַר
 (דניאל ט') וְהָאִישׁ גְּבַרְיָאל אֲשֶׁר רָאִיתִי בְּחֻזּוֹן
 וְגו'. מִבֵּית לְוִי: דָּא כְּנַסֵּת יִשְׂרָאֵל, דְּאַתְיָא מִסְּטָרָא
 דְּשְׂמָאֲלָא. וַיִּקַּח אֶת בֵּת לְוִי דָּא נִשְׁמַתָּא.

דְּתַנִּינָן, בְּשַׁעֲתָא דְאַתְיִלִּיד גּוּפָא דְצַדִּיק, בְּהַאי
 עֲלָמָא, (דף י"א ע"ב) קְדָשָׁא בְּרִידָּה הוּא קְרִי
 לִיה לְגְבַרְיָאל, וְנָטִיל הֵהוּא נִשְׁמַתָּא (דְּצַדִּיק) דִּי

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

שְׁנַאֲמַר (דניאל ט) וְהָאִישׁ גְּבַרְיָאל אֲשֶׁר
 רָאִיתִי בְּחֻזּוֹן וְגו'. מִבֵּית לְוִי - זו כְּנַסֵּת
 יִשְׂרָאֵל, שְׂבָאָה מִצַּד הַשְּׂמָאל. וַיִּקַּח אֶת
 בֵּת לְוִי - זוּ הַנְּשָׁמָה.

שְׂשִׁנְיָנוּ, בְּשַׁעֲתָא שְׁנוּלָד גּוּף שֶׁל צַדִּיק
 בְּעוֹלָם הַנְּה, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא קוּרָא
 לְגְבַרְיָאל וְנָטִיל אוֹתָהּ נִשְׁמָה וְשֶׁל צַדִּיק
 שְׂבָנָן, וּמוֹרִיד אוֹתָהּ לְגוּף הַנְּה שֶׁל

בּוֹלֵט אוֹתוֹ הַקִּיקָה לְהַצְטִיר הַחוּצָה,
 וּמַצְטִיר בְּצִינְרָא בּוֹלֵט הַחוּצָה, כְּמוֹ שְׂצִינְרָא
 שֶׁל הַגּוּף בְּעוֹלָם הַנְּה וְלִמְעַלָּהוּ.

הַנְּשָׁמָה שֶׁהִיא מַעֲזַן הַחַיִּים מַצְטִירָת שֶׁם
 לְמַעַלָּה בְּאוֹתוֹ צְרוּר הַחַיִּים לְהַתְעַנֵּן
 בְּנַעַם ה', כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (תהלים כז) לְחֻזוֹת
 בְּנַעַם ה' וּלְבִקֵּר בְּהִיכְלוֹ.

וַיִּלְךְ אִישׁ מִבֵּית לְוִי - זֶה גְבַרְיָאל, כְּמוֹ

בְּנִתָּא, וְנִחְתָּא לָהּ לְהָאֵי גּוּפָא דְצַדִּיקָא, דְאֵתִילִיד
בְּהָאֵי עֲלֵמָא, וְאִיהוּ אֶתְפֻּקֵד עָלָהּ וְנָטִיר לָהּ.

וְאִי תִימָא, הֵהוּא מְלֵאכָא דְאֶתְמָנָא עַל רוּחֵיהוֹן
דְצַדִּיקָא, לִילָה שְׁמִיָּה, וְאֵת אֶמְרַת דְאִיהוּ
גְבַרְיָאֵל. הָכִי הוּא וּדְאִי, בְּגִין דְאֵתִי מְסֻטְרָא
דְשְׂמָאֵלָא, וְכֹל מָאן דְאֵתִי מְסֻטְרָא דְשְׂמָאֵלָא
הָכִי אֶקְרִי.

וַיִּלְךְ אִישׁ: דָּא עֲמָרָם. וַיִּקַּח אֶת בֵּת לְוִי: דָּא
יּוֹכְבֵד. וּבֵת קוֹל נִחְתַּת וְאֶמְרַת לִיָּה
לְאִזְדוּנָא בְּהַ, דְהָא קָרִיב זְמָנָא דְפּוֹרְקָנָא דְיִשְׂרָאֵל,
עַל יְדָא דְבָרָא דְאֵתִילִיד מִנֵּיהוּ.

וְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא סִייע בֵּיתָה, דְתַנִּינָן, שְׂכִינְתָּא
שְׂרָיָא עַל עַרְסֵיָהוּ וְרַעוּתָא דְלַהוֹן
בְּדַבְּקוּתָא תְּרָא, הָזָה בְּהַ בְּשְׂכִינְתָּא, וְעַל דָּא, לֹא
אֶתְעִדִי שְׂכִינְתָּא, מִתְּהוּא בְּרָא דְאוּלִידוּ, לְקִיּוּמָא

לשון הקודש

וַיִּלְךְ אִישׁ – זה עמרם. וַיִּקַּח אֶת בֵּת לְוִי –
זו יוכבד. וּבֵת קוֹל יִרְדָּה וְאֶמְרָה לוֹ
לְהַזְדוּג בְּהַ, שְׁהַרִי קָרִיב זְמַן גְּאֵלַת
יִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי חַפְזֵי שְׁנוּלְד מַהֵם.

וְקוֹדֶשׁ בְּרִיךְ הוּא סִייע בּוּ, שְׁשִׁנִּינוּ,
שְׂכִינְתָּה שְׂרָתָה עַל מַטְתְּם, וְהַרְצוּן שְׁלָהֵם
בְּדַבְּקוּת אַחַת הֵיטָה בְּשְׂכִינְתָּה, וְלִכְּן לֹא

הַצַּדִּיק שְׁנוּלְד בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְהוּא גְּפֻקֵד
עָלֶיהָ וְשׁוֹמֵר אוֹתָהּ.

וְאֵם תֹּאמֵר, אוֹתוֹ מְלֵאכָה שְׁהַתְּמַנָּה עַל
רוּחֹת הַצַּדִּיקִים שָׁמוּ לִילָה, וְאֵתָה אוֹמֵר
שְׁשָׁמוּ גְבַרְיָאֵל? כִּךָ הוּא וּדְאִי, מִשׁוּם
שְׂבָא מַעַד הַשְּׂמָאֵל, וְכֹל מִי שְׂבָא מַעַד
הַשְּׂמָאֵל כִּךָ נֶקְרָא.

דְּבַתִּיב, (ויקרא י"א) וְהִתְקַדְּשִׁתֶם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים. בַּר
 נֶשׁ דְּמִקְדָּשׁ גְּרָמִיָּה מִלְרַע, קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא
 מִקְדָּשׁ לִיָּה לְעֵילָא, בְּמָה דְרַעוּתָא דְלֶהוֹן הָוָה
 בְּדַבְּקוּתָא דְשְׁכִינְתָא. הָכִי אֲתַדְבְּקָא שְׁכִינְתָא,
 בְּהָהוּא עוֹבְדָא מִמֶּשׁ דְּעָבְדוּ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, זַכָּאִין אֵינּוֹן צְדִיקָא דְרַעוּתָא
 דְלֶהוֹן בְּדַבְּקוּתָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 תְּדִיר, וְכִמָּה דְאֵינּוֹן מִתְדַבְּקִין בֵּיה תְּדִיר, הָכִי נָמִי
 אִיהוּ אֲתַדְבְּק בְּהוּ, וְלֹא שְׁבִיב לֹזֵן לְעֶלְמִין. וְוִי
 לְרִשְׁעֵיָא, דְרַעוּתָא דְלֶהוֹן, וְדַבְּקוּתָא דְלֶהוֹן,
 מִתְרַחֵקָא מִנִּיה. וְלֹא דִי לְהוּ דְמִתְרַחֵקֵן מִנִּיה, אֶלָּא
 דְמִתְדַבְּקֵן בְּסִטְרָא אֲחֵרָא. תָּא חֲזִי, עֲמָרֵם דְאֲתַדְבְּק
 בֵּיה בְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. נָפֶק מִנִּיה מוֹשָׁה,
 דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לָא אַעֲדִי מִנִּיה לְעֶלְמִין,
 וְשְׁכִינְתָא אֲתַדְבְּקַת בְּחֵדְיָה תְּדִיר, זַכָּאָה חוּלְקִיָּה.

לשון הקודש

שְׁהַרְצוֹן שְׁלָהֶם בְּדַבְּקוּת שֶׁל הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא תָּמִיד. וְכִמוּ שֶׁהֵם מִתְדַבְּקִים
 בּו תָּמִיד, כִּךְ גַּם הוּא נִדְבֵק בָּהֶם וְלֹא
 עוֹזֵב אוֹתָם לְעוֹלָמִים. אוֹי לְרִשְׁעִים
 שְׁהַרְצוֹן שְׁלָהֶם וְהַדְּבָקוּת שְׁלָהֶם מִרְחַקַת
 מִמֶּנּוּ, וְלֹא דִי לָהֶם שְׁמִתְרַחֵקִים מִמֶּנּוּ,
 אֶלָּא שֶׁנִּדְבָקִים בְּצַד הָאֲחֵר. בֹּא רֵאֵה,
 עֲמָרֵם שֶׁנִּדְבֵק בְּקוּדֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, יִצְא

זוֹה שְׁכִינָה מֵאוֹתוֹ בֵּן שְׁהוֹלִידוּ, לְקַיִם מַה
 שְׁכַתוֹב (ויקרא ב) וְהִתְקַדְּשִׁתֶם וְהִיִּיתֶם
 קְדוֹשִׁים. בֵּן אָדָם שֶׁמִּקְדָּשׁ עֲצָמוּ מִלְמַטָּה,
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִקְדָּשׁ אוֹתוֹ מִלְמַעְלָה.
 כִּמוּ שְׁהַרְצוֹן שְׁלָהֶם הָיָה בְּדַבְּקוּת שֶׁל
 הַשְּׁכִינָה, כִּךְ הַשְּׁכִינָה נִדְבָקָה מִמֶּשׁ
 בְּאוֹתוֹ מַעֲשֵׂה שְׁעָשׂוּ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֲשֶׁרֵי הַצְּדִיקִים

וַתֵּחֶר הָאִשָּׁה וַתֵּלֶד בֶּן וַתֵּרָא אוֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא.
 (שמות ב') מָאִי כִּי טוֹב הוּא. אָמַר רַבִּי חֵינָא,
 דְּאֵתִיּוּלִיד מָהוּל. בְּגִין, דְּרָזָא דְבְרִית, טוֹב אֶקְרִי,
 דְּכֶתִיב, (ישעיה ג') אָמְרוּ צְדִיק כִּי טוֹב.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, נִהְיִרוּ דְשְׁכִינְתָא דְנִהְיִיר בֵּיה
 חֲמָאֵת, דְּבִשְׁעָתָא דְּאֵתִיּוּלִיד אֵתְמַלְיָא כָּל
 בֵּיתָא נְהוּרָא, דְּכֶתִיב וַתֵּרָא אוֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא,
 וְכֶתִיב (בראשית א') וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב. וְעַל
 דָּא כִּי טוֹב הוּא כֶּתִיב, וְכֹלָא הוּא.

וַתַּצְפִּנְהוּ שְׁלֹשָׁה יְרַחִים, שְׁלֹשָׁה יְרַחִים מָאִי קָא
 מִיִּירִי. אָמַר ר' יְהוּדָה, רַמְזוּ הוּא דְקָא
 רַמְזוּ, דְּלֹא אִשְׁתְּמוּדַע מִשָּׂה בְּזַהְרָא עֲלָאָה, עַד
 שְׁלֹשָׁה יְרַחִים. דְּכֶתִיב, (שמות י"ט) בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי,
 דִּהָא כִּדִּין אֵתִיּהִיבַת תּוֹרָה עַל יְדוּי, וְשְׁכִינְתָא

לשון הקודש

שְׁמַאִיר בּוּ, שְׁבִשְׁעָה שְׁנוּלָד, הַתְּמַלָּא כָּל
 הַבֵּית אֹר, שְׁכָתוּב וַתֵּרָא אוֹתוֹ כִּי טוֹב
 הוּא, וְכֶתוּב (בראשית א') וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת
 הָאֹר כִּי טוֹב. וְעַל זֶה כְּתוּב כִּי טוֹב הוּא,
 וְהַכֹּל הִיָּה.

וַתַּצְפִּנְהוּ שְׁלֹשָׁה יְרַחִים. מָה אוֹמְרִים
 שְׁלֹשָׁה יְרַחִים? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, רַמְזוּ
 הוּא שְׁרַמְזוּ, שְׁלֹא נִדְעָ מִשָּׂה בְּזַהְרָא עֲלִיוֹן
 עַד שְׁלֹשָׁה יְרַחִים, שְׁכָתוּב (שמות יט) בַּחֹדֶשׁ

מִמְנֵו מִשָּׂה, שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא זֶו
 מִמְנֵו לְעוֹלָמִים, וְשְׁכִינָה נִדְבָקָה עִמּוּ
 תָּמִיד. אֲשֶׁרִי חֲלָקוּ.

וַתֵּחֶר הָאִשָּׁה וַתֵּלֶד בֶּן וַתֵּרָא אוֹתוֹ כִּי
 טוֹב הוּא. מָה זֶה כִּי טוֹב הוּא? אָמַר רַבִּי
 חֵינָא, שְׁנוּלָד מָהוּל. מִשּׁוּם שְׁסוּד הַבְּרִית
 נִקְרָא טוֹב, שְׁכָתוּב (ישעיה ג') אָמְרוּ צְדִיק כִּי
 טוֹב.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, רָאֵתָה בּוּ אֹר הַשְּׁכִינָה

אֶת־גִּלְיָא, וְשָׂרְיָא עֲלוּי לְעֵינֵיהוֹן דְּכֻלָּא, דְּכִתְיִב, (שמות)
 י"ט) וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים וַיִּקְרָא אֵלָיו יי'.

וְלֹא יָכֹלָה עוֹד הַצְּפִינּוּ, (שמות ב') דְּעַד הַהוּא שְׁעֵתָא,
 לֹא אֲשַׁתְּמוּדַע מְלוּלִיָּהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 וּכְתִיב מֹשֶׁה יִדְבֵר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְּקוּל.

וְתַקַּח לוֹ תִּבְתַּ גּוּמָא, רְמִזוּ עַל הָאֲרוֹן, דְּלוּחֹת
 קִיּוּמָא עָאֲלִין בְּגִוּיָּהּ, תִּיבַת גּוּמָא, אֲרוֹן
 הַבְּרִית אִיהוּ. וְתַחֲמָרָה בַּחֲמָר וּבְזֹפֶת (דְּהַהוּא תִיבָה דְאִיהוּ)
 דְּהָא הָאֲרוֹן הָוָה מְחוּפָּה מְלָגוּ וּמְלָבַר. רַבִּי יְהוּדָה
 אָמַר, דָּא הִיא אֲוֵרִייתָא, דְּהַחֲמִירָה קְדָשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא בְּמַצּוֹת עֵשֶׂה וּבְמַצּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה.

וְתִשָּׂם בָּהּ אֶת הַיֶּלֶד, אֵלָיו יִשְׂרָאֵל, כְּמָה דְאֵת
 אָמַר (הושע י"א) כִּי נָעַר יִשְׂרָאֵל וְאֶהְבֶּהוּ.
 וְתִשָּׂם בַּסּוּף דְּלֹא הוּוּ פְּקוּדֵי אֲוֵרִייתָא חוּמְרָא

לשון הקודש

גְּמָא הִיא אֲרוֹן הַבְּרִית. וְתַחֲמָרָה בַּחֲמָר
 וּבְזֹפֶת, (שְׁמוֹת תִּבְתַּ שְׁחוּא) שְׁחָרֵי הָאֲרוֹן הִיָּה
 מְצַפָּה מְבַפְּנִים וּמְבַחוּזִין. רַבִּי יְהוּדָה
 אָמַר, זוּהִי הַתּוֹרָה שְׁהַחֲמִירָה הַקְּדוּשָׁה
 בְּרוּךְ הוּא בְּמַצּוֹת עֵשֶׂה וּבְמַצּוֹת לֹא
 תַעֲשֶׂה.

וְתִשָּׂם בָּהּ אֶת הַיֶּלֶד – אֵלָיו יִשְׂרָאֵל, כְּמֹ
 שֶׁאָמַר (הושע יא) כִּי נָעַר יִשְׂרָאֵל וְאֶהְבֶּהוּ.
 וְתִשָּׂם בַּסּוּף – שְׁלֹא הִיוּ מַצּוֹת הַתּוֹרָה

הַשְּׁלִישִׁי, שְׁחָרֵי אִזוּ נִתְּנָה תּוֹרָה עַל יְדוֹ,
 וּשְׁכִינָה הַתְּגַלְתָּהּ וְשָׂרְתָהּ עֲלוּי לְעֵינֵי
 כָּלֶם, שְׁפָתוֹב וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים
 וַיִּקְרָא אֵלָיו ה'.

וְלֹא יָכֹלָה עוֹד הַצְּפִינּוּ, שְׁעַד אוֹתָהּ שְׁעָה
 לֹא נוֹדַע דְּבִירוֹ בְּקְדוּשָׁא-בְּרוּךְ-הוּא,
 וּכְתוּב מֹשֶׁה יִדְבֵר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְּקוּל.
 וְתַקַּח לוֹ תִּבְתַּ עֲצֵי גְּמָא, רְמִזוּ עַל הָאֲרוֹן
 שְׁלוּחֹת הַבְּרִית נִכְנָסִים לְתוֹכוֹ. תִּבְתַּ

לְמַעַבְד, עַד סוֹף, דְּעָא לֹו יִשְׂרָאֵל לְאַרְעָא, לְסוֹף
 אַרְבַּעִין שָׁנִין. עַל שְׁפַת הַיַּאזֹר: עַל מִימְרָא דְאִינוּן
 דְּמוֹרִים אֹרִייתָא וְחֻקָּה לְיִשְׂרָאֵל. (ג"א רבֵי חֻקְיָה אָמַר
 הַכִּי אֹלִיפְנָא)

דְּבַר אַחַר וַיֵּלֶךְ אִישׁ, דָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 דְּכַתִּיב, (שְׁמוֹת ט"ו) יי' אִישׁ מִלְחָמָה. מִבֵּית לְוִי,
 דָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַתָּר דְּחֻכְמָה עֲלָאָה, וְהָהוּא
 נָהָר, מִתְחַבְּרָן בַּחֲדָא, וְלֹא מִתְפָּרְשִׁין לְעֵלְמִין.
 מִבֵּית לְוִי דְאַשְׁרֵי לְוִיתָן (ג"א כָּל חִידוֹ) לְחִידוֹ בְּעֵלְמָא,
 הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (תְּהִלִּים ק"ד) לְוִיתָן זֶה יַעֲרַת לְשַׁחַק
 בּוֹ. וַיִּקַּח אֶת בֵּת לְוִי, דָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַתָּר
 דְּנִהְיִרוּ דְסִיְהָרָא נְהִיר.

וְתַהַר הָאִשָּׁה וְתֵלֵד בֵּן. הָאִשָּׁה וְדָאִי, כְּמָה דְאֵת
 אָמַר (בְּרֵאשִׁית ב') לְזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה. בְּקַדְמֵיתָא
 בֵּת לְוִי, וְהַכִּי הוּא וְדָאִי, וְכִי בֵּת לְוִי בְּקַדְמֵיתָא, (דף

 לְשׁוֹן הַקּוּדֻשׁ

בְּאֶחָד וְלֹא נִפְרָדִים לְעוֹלָמִים. מִבֵּית לְוִי
 – שֶׁהַשָּׂרָה לְוִיתָן (כָּל שְׂמֻחָה) לְשִׂמְחָה
 בְּעוֹלָם, זֶהוּ שְׂפָתוֹב (תְּהִלִּים קד) לְוִיתָן זֶה
 יַעֲרַת לְשַׁחַק בּוֹ. וַיִּקַּח אֶת בֵּת לְוִי – זֶה
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, מְקוֹם שְׂאוֹר הַלְבָנָה
 מְאִיר.

וְתַהַר הָאִשָּׁה וְתֵלֵד בֵּן. הָאִשָּׁה וְדָאִי,
 כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר לְזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה. בְּתַחֲלָה

חִמַּר לַעֲשׂוֹת עַד סוֹף, שְׁנַכְנְסוּ יִשְׂרָאֵל
 לְאָרְצָא לְסוֹף אַרְבַּעִים שָׁנָה. עַל שְׁפַת
 הַיַּאֲר – עַל מֵאֲמַר שֶׁל אוֹתָם שְׁמוֹרִים
 תּוֹרָה וְחֻקָּה לְיִשְׂרָאֵל. (רבֵי חֻקְיָה אָמַר, כּוֹר לְמַדְנִי).
 דְּבַר אַחַר וַיֵּלֶךְ אִישׁ – זֶה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, שְׂפָתוֹב ה' אִישׁ מִלְחָמָה. מִבֵּית לְוִי
 – זֶה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, הַמְּקוֹם
 שֶׁהַחֻכְמָה הָעֲלִינָה וְאוֹתוֹ נָהָר מִתְחַבְּרִים

וְהַשְׁתָּא אִשָּׁה. אֵלָּא הָכִי הוּא וְדָאֵי, וְהָכִי (י"ב ע"א)
 אֹלִיפְנָא, אִתְתָּא עַד לָא אֲזַדְדוּנְתָּא, אִתְקַרְיָאת בַּת
 פְּלוֹנִי, בְּתַר דְּאֲזַדְדוּנְתָּא אִתְקַרְיָאת אִשָּׁה. וְהָכָּא, בַּת,
 וְאִשָּׁה, וְכָלָּא, חַד בְּרָגָא אִיהוּ.

וְהַצְפִּינְהוּ שְׁלֹשָׁה יְרַחִים. (שמות ב') אֵלִין תְּלַת יְרַחִין,
 דְּדִינָא קְשִׁיָּא שְׂרִיָּא בְּעֵלְמָא וּמָאֵי
 נִינְהוּ. תַּמּוּז, אָב, טַבֵּת, (נ"א שְׁבַט) מָאֵי מִשְׁמַע. דְּעַד
 לָא נָתַת מֹשֶׁה לְעֵלְמָא, שְׂכִיחַ הָוָה אִיהוּ לְעֵילָּא,
 וְעַל דָּא אֲזַדְדוּנְתָּא בֵּיה שְׂכִינְתָּא, מִיּוֹמָא דְּאִתְיַלִּיד.
 מִכָּאן אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, רוּחִיהוֹן דְּצַדִּיקָיָא, שְׂכִיחִין
 אֵינּוֹן לְעֵילָּא, עַד לָא יַחְתּוּן לְעֵלְמָא.

וְלֹא יִכְלָה עוֹד הַצְפִּינוּ וְגו'. (שמות ב') מָאֵי וַתִּקַּח לוֹ
 תֵּבֶת גּוֹמָא. דְּחַפַּת לִיָּה בְּסִימְנָהָא, לְמַהוּי
 נְטִיר מֵאֵינוֹן נוּנֵי יַמָּא, דְּשִׁאטִּין בְּיַמָּא רַבָּא, דְּכַתִּיב,

לשון הקודש

הם: תַּמּוּז, אָב וְטַבֵּת (שְׁבַט). מַה מִּשְׁמַעֵי?
 שְׁעַד שְׁלֹא יֵרַד מֹשֶׁה לְעוֹלָם, הוּא הָיָה
 מְצוּי לְמַעְלָה, וְעַל זֶה הִזְדוּנְהָ בּו שְׂכִינְהָ
 מִיּוֹם שְׁנוּלְד. מִכָּאן, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
 שְׁרוּחֹת הַצַּדִּיקִים מְצוּיּוֹת הֵן לְמַעְלָה עַד
 שְׁלֹא יוֹרְדוֹת לְעוֹלָם.

וְלֹא יִכְלָה עוֹד הַצְפִּינוּ וְגו'. מַה זֶה וַתִּקַּח
 לוֹ תֵּבֶת גּוֹמָא? שְׁפַסְפְּתָהּ אוֹתוֹ בְּסִימְנָהָ

בַּת לוֹי, וְכָךְ זֶה וְדָאֵי. וְכִי בַת לוֹי בַּתחֵלָּה
 וְעַכְשָׁו אִשָּׁה? אֵלָּא כָךְ זֶה בְּוֵדָאֵי, וְכָךְ
 לְמַדְנֵג, עַד שְׁלֹא הִזְדוּנְהָ אִשָּׁה, הִיא
 נִקְרָאת בַּת פְּלוֹנִי. אַחַר שֶׁהִזְדוּנְהָ,
 נִקְרָאת אִשָּׁה. וְכָאן בַּת וְאִשָּׁה, דְּרָגָה
 אַחַת הִיא.

וְהַצְפִּינְהוּ שְׁלֹשָׁה יְרַחִים – אֵלוֹ שְׁלֹשֶׁת
 הִירַחִים שֶׁהִדִּין הַקָּשָׁה שְׂרוּי בְּעוֹלָם, וְאֵלוֹ

שָׁם רָמַשׁ וְאִין מִסְפָּר. וְהִיא חֶפֶת לִיה, (תהלים ק"ד)
 לְמַתְּוֵי נְטִיר מִבְּנֵיהוּ, בְּחַפּוֹ (בְּסִטְרָא דְיוֹבְלָא) (נ"א דְטִיסַת רוֹבְלָא)
 יִקְרָא, דְתַרְוִין גְּזוּנִין חֲזוֹר וְאוֹכֵם, וְאַנְחָה
 לִיה לְמִשָּׁה בִּינֵיהוּ, דְיִשְׁתַּמּוּדַע עִמָּחוּן, פְּגִין דְזָמִין
 לְסִלְקָא (בִּינֵיהוּ) זְמַנָּא אַחְרָא, לְקַבְּלָא אוֹרֵייתָא.

וְהִתְרַד בַּת פְּרַעָה לְרַחוּץ עַל הַיְאֹר. (שמות ב') דָּא
 אִיהִי דְאֵתִיא מִסְטָרָא דְשְׂמַאלָא דְדִינָא
 קַשְׂיָא, כְּמָה דְאֵת אָמַר, לְרַחוּץ עַל הַיְאֹר, עַל
 הַיְאֹר דְיִקָּא, וְלֹא עַל הַיָּם.

וְאִי תִימָא, וְהִיא כְּתִיב, (שמות י"ז) וּמִטָּף אֲשֶׁר הִכִּיתָ
 בּוֹ אֶת הַיְאֹר, וּמִשָּׁה לָא מְחָא אֱלָא יִמָּא,
 וְקַרְיֵיה יְאֹר. אֱלָא יְאֹר הָוָה דְמְחָא אֶהְרֹן עַל יְדֵי
 דְמִשָּׁה, וְשׁוּיֵיה קָרָא דְאִיהוּ עֶבֶד.

לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

שְׂבָעָה מִצַּד הַשְּׂמַאל שֶׁל הַדִּין הַקָּשָׁה,
 כְּמוֹ שְׂנֵאמַר (שמות ב) לְרַחוּץ עַל הַיְאֹר. עַל
 הַיְאֹר דְיִקָּא, וְלֹא עַל הַיָּם.

וְאִם תֹּאמַר, וְהָרִי כְּתוּב וּמִטָּף אֲשֶׁר
 הִכִּיתָ בּוֹ אֶת הַיְאֹר, וּמִשָּׁה לֹא הִכָּה אֱלָא
 עַל הַיָּם, וְקָרְאוּ לוֹ יְאֹר? אֱלָא יְאֹר הִיָּה
 שֶׁהִכָּה אֶהְרֹן עַל יְדֵי מִשָּׁה, וְהַחֲשִׁיב אוֹתוֹ
 הַכְּתוּב שֶׁהוּא עֹשֶׂה זֹאת.

לְהִיּוֹת שְׁמוֹר מֵאוֹתָם הַדְּגִים שֶׁל הַיָּם
 שְׂשֻׁמִּים בַּיָּם הַגְּדוֹל, שְׂכַתוּב (תהלים קד) שָׁם
 רָמַשׁ וְאִין מִסְפָּר. וְהִיא כְּסִתָּה אוֹתוֹ
 לְהִיּוֹת שְׁמוֹר מֵהֶם בְּכַסּוֹי (בְּצַד הַיּוֹבֵל) וְטִיסַת
 הַרוֹבֵל (וְטַס הַכְּבָרָה) נִכְבְּד שֶׁל שְׁנֵי גְּזִינִים, לְבָן
 וְשָׁחַר, וְהַגִּיחָה אֶת מִשָּׁה בִּינֵיהֶם שֶׁיִּנְדַע
 עִמָּהֶם, מִשּׁוֹם שֶׁעֲתִיד לַעֲלוֹת (בִּינֵיהֶם) פַּעַם
 אַחֲרַת לְקַבֵּל תּוֹרָה.

וְהִתְרַד בַּת פְּרַעָה לְרַחוּץ עַל הַיְאֹר – זֹהִי

כְּהַאי גִּוּוּנָא, (שמות ז') **וַיִּמְלֵא שִׁבְעַת יָמִים אַחֲרֵי**
הַכּוֹת ה' אֶת הַיָּאֹר. וְאַחֲרַיִן הִכְהוּ. אֲלֵא
עַל דְּאַתָּא מִסְטָרָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, קְרִייה
קָרָא אַחֲרֵי הַכּוֹת ה', לְבַתָּר קְרִייה בְּשֵׁמָא דְמִשָּׁה.
וְנַעֲרוּתֶיהָ הוֹלְכוֹת עַל יַד הַיָּאֹר, אֲלִין שְׂאָר
מִשְׁרַיִין דְּאַתְיִין מִסְטָרָא דָא.

וְתַפְתַּח וְתִרְאֶהוּ אֶת הַיֶּלֶד. (שמות ב') **וְתִרְאֶהוּ וְתִרְא**
מִיבְעֵי לִיה. מָאִי וְתִרְאֶהוּ. אָמַר רַבִּי
שְׁמַעוֹן, לִית לָךְ מַלְּה בְּאוּרֵיטָא, דְּלִית בָּהּ רְזִין
עַלְאִין וַיִּקְרִין. אֲלֵא הָכִי אוֹלִיפְנָא, רְשִׁימָא דְמַלְּכָא
וּמִטְרוּנִיתָא אֲשַׁתְּכַח בֵּיה, וְאִיהוּ רְשִׁימָא דְוַא"ו ה"א.
וּמִיַּד וְתַחֲמוֹל עָלָיו וְגו'. עַד כָּאֵן לְעִילָא, מִכָּאֵן
וְלַהֲלָאָה לְתַתָּא, בַּר מֵהַאי קָרָא.

וְתַתְּצַב אַחֲוֹתוֹ מֵרַחֵק וְגו'. (שמות ב') **וְתַתְּצַב אַחֲוֹתוֹ,**
אַחֲוֹתוֹ דְּמָאֵן. אַחֲוֹתֶיהָ, דְּהַהוּא דְקָרָא

לשון הקודש

אמר רבי שמעון, אין לך דבר בתורה שאין בו סודות עליונים ונכבדים. אלא כך למדנו, רשם המלך והנבירה נמצא בו, והוא רשם של וא"ו ה"א. ומיד – ותחמל עליו וגו'. עד כאן למעלה. מכאן והלאה למטה, חוץ מהכתוב הזה.

וְתַתְּצַב אַחֲוֹתוֹ מֵרַחֵק וְגו'. וְתַתְּצַב אַחֲוֹתוֹ, אַחֲוֹתוֹ שֶׁל מִי? אַחֲוֹתוֹ שֶׁל אוֹתוֹ

כִּמּוֹ זֶה וַיִּמְלֵא שִׁבְעַת יָמִים אַחֲרֵי הַכּוֹת ה' אֶת הַיָּאֹר. וְאַחֲרַיִן הִכְהוּ. אֲלֵא עַל שְׂבָא מַעַד הַקּוּדֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קָרָא הַכְּתוּב אַחֲרֵי הַכּוֹת ה', אַחֲרֵי כֵן קָרָא בְּשֵׁם מִשָּׁה. וְנַעֲרוּתֶיהָ הִלְכַת עַל יַד הַיָּאֹר – אֲלוֹ שְׂאָר הַמַּחֲנוֹת שְׂבָאִים מִהַעַד הַזֶּה.

וְתַפְתַּח וְתִרְאֶהוּ אֶת הַיֶּלֶד. וְתִרְאֶהוּ? וְתִרְאֶהוּ הִיא צְרִיךְ (לכתוב)! מַה זֶה וְתִרְאֶהוּ?

לְכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל אֶחָתִי. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (שיר השירים ה')
פְּתַחֵי לִי אֶחָתִי רַעֲיָתִי. מֵרְחוֹק: כְּמָה דְאַתְּ אָמַר
(ירמיה ל"א) מֵרְחוֹק ה' נִרְאָה לִי.

(מ"א) מִשְׁמַע, דְּאֵינּוֹן וּפְאִין, עַד לָא נִחְתּוּ לְעֵלְמָא,
אֶשְׁתְּמוּדְעָאן אֵינּוֹן לְעֵילָא, לְגַבֵּי כִלְא, וְכָל
שְׁבִין מִשָּׁה. וּמִשְׁמַע נָמִי, דְּנִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקָא,
אֶתְמַשְׁכוּ מֵאַתָּר עֲלָאָה, כְּמָה דְּאוּקִימָנָא. וְרוּא
דְּמִלָּה אוֹלִיפְנָא, דְּמִשְׁמַע, דְּאָב וְאִם אֵית לְנִשְׁמַתָּא,
כְּמָה דְּאֵית אָב וְאִם לְגוּפָא נְאֲרַעָא, וּמִשְׁמַע, דְּבִכּוּל
סְטָרִין, בֵּין לְעֵילָא, בֵּין לְתַתָּא, מְדַבֵּר וְנוֹקְבָא אֶתְיִין
כִּלְא וּמִשְׁתַּכְּחִי. וְהָא אוּקְמוּהָ רְזָא, דְּכִתְיִב, תּוֹצֵא
הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה. הָאָרֶץ: דְּאֵ כְּנֻסֵת יִשְׂרָאֵל. נֶפֶשׁ
חַיָּה: נֶפֶשׁ אָדָם קִדְמָאָה עֲלָאָה, כְּמָה דְּאַתְמַר.
אַתָּא רַבִּי אַבְא וְנִשְׁקִיָּה. אָמַר וְדַאי שְׁפִיר קְאָמְרַתְּ,
וְהִכִּי הוּא וְדַאי זַכָּאָה חוֹלְקִיָּה דְּמִשָּׁה נְבִיאָה

לשון הקודש

שֵׁישׁ לְנִשְׁמָה אָב וְאִם, כְּמוֹ שֵׁישׁ לְנוֹף
אָב וְאִם בְּאָרֶץ, וּמִשְׁמַע שְׂבָבָל הַצְּדִידִים,
בֵּין לְמַעְלָה בֵּין לְמַסָּה, הַכֹּל בָּא מִזְכָּר
וְנִקְבָה וְנִמְצָאִים. וְהָרִי בְּאֵרוֹ אֵת הַסּוּד,
שְׂכֵתוֹב תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה. הָאָרֶץ –
זוֹ כְּנֻסֵת יִשְׂרָאֵל. נֶפֶשׁ חַיָּה – נֶפֶשׁ שֶׁל
אָדָם הָרֵאשׁוֹן הָעֲלִיוֹן כְּמוֹ שְׁנֵתְבָאָר. בָּא
רַבִּי אַבְא וְנִשְׁקוּ. אָמַר, וְדַאי יִפְה אִמְרַתְּ,

שְׂקָרָא לְכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל אֶחָתִי, כְּמוֹ
שְׁנֵאמַר (שיר ה') פְּתַחֵי לִי אֶחָתִי רַעֲיָתִי.
מֵרְחוֹק, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר מֵרְחוֹק ה' נִרְאָה לִי.
אִידן מִשְׁמַע שְׂאוֹתֶם צַדִּיקִים, עַד שְׁלֵא
יָרְדוּ לְעוֹלָם, נוֹדְעִים הֵם לְמַעְלָה אֶל הַכֹּל,
וְכָל שְׁבִין מִשָּׁה. וּמִשְׁמַע גַּם כֵּן שְׁנֵנְשְׁמוֹת
הַצַּדִּיקִים נִמְשַׁכּוֹת מִמְּקוֹם עֲלִיוֹן, כְּמוֹ
שְׂבָאָרְנוּ, וְסוּד הַדְּבָר לְמַדְנֵנוּ, שְׁמִשְׁמַע

מֵהִימָנָא, עַל כָּל שְׂאֵר נְבִיאֵי עֲלָמָא. (ע"ב)

(סתרי תורה) דְּבַר אַחַר וַתִּתְעַב אַחֲזָתוֹ דָּא הִיא חֲכָמָה,
כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (משלי ז') אָמֹר לְחֲכָמָה אַחֲתִי
אֵת. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מֵעוֹלָם לָא אַתְעֵדִיאֵת (נ"א
אתער) גְּזֵרַת דִּינָא מֵעֲלָמָא, דְּהָא בְּכַל שַׁעְתָּא דְּהוּוּ
יִשְׂרָאֵל חֲטָאן, הָוָה דִּינָא מְקַטְרְנָא עִמָּהוֹן, וְכִדְיִן,
וַתִּתְעַב אַחֲזָתוֹ מִרְחָק. (ד"א מרחוק) כְּמָה דְּאֵת אָמַר
מִרְחֹק ה' נִרְאָה לִי. (ע"ב)

וַתִּרְדַּ בַּת פְּרַעֲהַ לְרַחֲוִין עַל הַיַּאזָר. בְּשַׁעְתָּא דְּהוּוּ
פְּסָקֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֲזַרְיִיתָא, מִיָּד וַתִּרְדַּ בַּת
פְּרַעֲהַ לְרַחֲוִין עַל הַיַּאזָר. הָוָה נִחְתַּת מִדַּת הַדִּין,
(דף י"ב ע"ב) לְאַסְתַּחָּא מִדְּמָא דִּישְׂרָאֵל, עַל עֲלַבּוֹנָה
דְּאֲזַרְיִיתָא. וְנַעֲרוּתִיהָ הוֹלְכוֹת עַל יַד הַיַּאזָר, אֵלִין
אוּמַיָּא, דְּאֵינּוֹן אֲזַלִּין וְרַדְפִּין אַבְתְּרִיָּהוּ, עַל יַד

לשון הקודש

כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר מִרְחֹק ה' נִרְאָה לִי.
וַתִּרְדַּ בַּת פְּרַעֲהַ לְרַחֲוִין עַל הַיַּאזָר. בְּשַׁעֲהַ
שְׁהִיוּ יִשְׂרָאֵל פּוֹסְקִים מִן הַתּוֹרָה, מִיָּד –
וַתִּרְדַּ בַּת פְּרַעֲהַ לְרַחֲוִין עַל הַיַּאזָר. הֵיטָה
יִרְדַּת מִדַּת הַדִּין לְרַחֲוִין מִדָּם יִשְׂרָאֵל עַל
עֲלַבּוֹן הַתּוֹרָה. וְנַעֲרֻתִיהָ הוֹלְכַת עַל יַד
הַיַּאזָר – אֵלּוֹ הָאֲמוֹת שֶׁהֵם הוֹלְכִים
וְרוֹדְפִים אַחֲרֵיהֶם. עַל יַד הַיַּאזָר – עַל

וְכַךְ הוּא וְדַאי. אֲשֶׁרֵי חֲלָקוֹ שֶׁל מֹשֶׁה
הִנְבִּיא הַנֶּאֱמָן עַל כָּל שְׂאֵר נְבִיאֵי הָעוֹלָם.
דְּבַר אַחַר וַתִּתְעַב אַחֲזָתוֹ – זוֹהִי חֲכָמָה,
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (משלי ז') אָמֹר לְחֲכָמָה אַחֲתִי
אֵת. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מֵעוֹלָם לָא הֶעֱבְרָה
(התעוררה) מִדַּת הַדִּין מִן הָעוֹלָם, שְׁהִירִי
בְּשַׁעֲהַ שְׁהִיוּ יִשְׂרָאֵל חוֹטְאִים, הָיָה הַדִּין
מְקַטְרֵג עִמָּם, וְאִזּוֹ וַתִּתְעַב אַחֲזָתוֹ מִרְחָק,

הַיְאֹזֵר, עַל סִבַּת עֲלֻבוֹנָה דְאֹרֵייתָא, וְאֵינוֹן דְּמוֹרִים
(נ"א דְּמִיכִין) בָּהּ, דְּרַפּוּ יְדֵיהּוּ מִנָּה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כָּל מַלְיָן דְּעֵלְמָא, תַּלְיִין
בְּתַשׁוּבָה, וּבְצִלוֹתָא דְצִלֵּי בַר נִשְׁ
לְקוּדְשָׁא בְרוּךְ הוּא, וְכָל שְׁכֵן, מָאן דְּאוּשִׁיד
דְּמַעִין בְּצִלוֹתֵיהּ, דְּלִית לָךְ תַּרְעָא, דְּלֹא עָאֲלִין
אֵינוֹן דְּמַעִין. מַה כְּתִיב וּתְפַתַּח וּתְרַאֲהוּ אֶת
הַיֶּלֶד. וּתְפַתַּח, דָּא שְׂכִינְתָא, דְּקִימָא עַל־יְהוּ
דִּישְׂרָאֵל, כְּאִימָא עַל בְּנִין, וְהִיא פְתַחַת תְּדִיר
בְּזִכּוּתֵיהוֹן דִּישְׂרָאֵל.

כִּיּוֹן שְׂפַתְתָּהּ, וּתְרַאֲהוּ אֶת הַיֶּלֶד, (יְרֵמִיָּה ל"א) יֶלֶד
שְׁעִשׁוּעִים. דְּאֵינוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּמַתְּחָאן קָמִי
מַלְכֵיהוֹן (נ"א מַאֲבִיחוֹן) בְּכֻלָּא, וּמִיַּד דְּמַתְּחָנָן קָמִי
קְדָשָׁא בְרוּךְ הוּא, תְּדִירֵי בְּתַשׁוּבָה, וּבְכָאן קָמִיֵּיהּ,

לשון הקודש

שְׂכִינָה שְׁעוּמְדַת עַל יִשְׂרָאֵל כְּאֵם עַל
הַבָּנִים, וְהִיא תְּמִיד פּוֹתַחַת בְּזִכּוּתָם שֶׁל
יִשְׂרָאֵל.

כִּיּוֹן שְׂפַתְתָּהּ – וּתְרַאֲהוּ אֶת הַיֶּלֶד, יֶלֶד
שְׁעִשׁוּעִים, שְׁהֵם יִשְׂרָאֵל, שְׂמַתְחָאִים
לְפָנֵי מַלְכָם (מַאֲבִיחִים) בְּכָל, וּמִיַּד
שְׂמַתְחָנָנִים לְפָנֵי הַקְּדוּשׁ בְרוּךְ הוּא,
חוֹזְרִים בְּתַשׁוּבָה וּבּוֹכִים לְפָנָיו כְּמוֹ בֵּן

סִבַּת עֲלֻבוֹן הַתּוֹרָה, וְאוֹתָם שְׁמוֹרִים
(שְׁשֻׁנִים) בָּהּ, שְׂרַפּוּ יְדֵיהֶם מִמָּנָה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כָּל דְּבָרֵי הָעוֹלָם
תְּלוּיִים בְּתַשׁוּבָה וּבְתַפְלָה שְׂמַתְפַּלֵּל
אָדָם לְקְדוּשׁ-בְרוּךְ-הוּא, וְכָל שְׁכֵן מִי
שְׁשׁוּפֵד דְּמַעוֹת בְּתַפְלָתוֹ, שְׂאִין לָךְ שְׁעַר
שְׁלֹא נִכְנָסִים אוֹתָן דְּמַעוֹת. מַה כְּתוּב?
וּתְפַתַּח וּתְרַאֲהוּ אֶת הַיֶּלֶד. וּתְפַתַּח – זֶה

בְּבָרָא דְבְּכִי קָמִי אָבוּי, מַה כְּתִיב, וְהִנֵּה נֶעַר בּוֹכָה.
 בֵּינוֹן דְּבְּכִי, אֶתְעֵדוּ (ס"א מִתְתַּבְּרִי) כָּל גְּזָרִין בִּישׁוּן
 דְּעָלְמָא, מַה כְּתִיב וַתַּחֲמֹל עָלָיו, אֶתְעַר עָלָיו
 בְּרַחֲמִים, וּמְרַחֵם לִיה.

וְתֵאמֹר מִיִּלְדֵי הָעֵבְרִים זֶה, דְּאֵינוֹן רַפִּי לְבָא,
 וְלֹא מִיִּלְדֵי הָעֵבֻדֹת פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת,
 דְּאֵינוֹן קָשִׁי קְדָל, וְקָשִׁי לְבָא. מִיִּלְדֵי הָעֵבְרִים רַפִּי
 לְבָא מֵאַבְהֶן וּמֵאַמְהֶן לְאַתְבָּא קָמִי מְאַרְיָהוֹן.
 וַתִּקְרָא אֶת אִם הַיֶּלֶד. שְׁהִיתָה בּוֹכָה, הָדָא הוּא
 דְּכְתִיב, (יִרְמִיָּה ל"א) קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע נְהִי בְּכִי
 תִּמְרוֹרִים רָחַל מְבַכָּה עַל בְּנֵיהָ וְגו', הוּא בּוֹכָה
 וְאִם הַיֶּלֶד הִיא בּוֹכָה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, לְזַמְנָא דְאַתִּי מַה כְּתִיב, (יִרְמִיָּה ל"א)
 בְּכִי יָבוֹאוּ וּבְתַחֲנוּנִים וְגו'. מַהוּ בְּכִי
 יָבוֹאוּ. בְּזֻכוֹת בְּכִי דְאִם הַיֶּלֶד, שְׁהִיא רָחַל, יָבוֹאוּ

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

וּמֵאַמְהוֹת לְשׁוֹב לְפָנֵי רַבּוֹנָם. וַתִּקְרָא אֶת
 אִם הַיֶּלֶד, שְׁהִיתָה בּוֹכָה. זֶהוּ שְׁפָתוֹב
 (יִרְמִיָּה ל"א) קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע נְהִי בְּכִי
 תִּמְרוֹרִים רָחַל מְבַכָּה עַל בְּנֵיהָ וְגו'. הוּא
 בּוֹכָה, וְאִם הַיֶּלֶד הִיא בּוֹכָה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, לְעֵתִיד לְבָא מַה
 כְּתוּב? בְּכִי יָבוֹאוּ וּבְתַחֲנוּנִים וְגו'. מַהוּ
 בְּכִי יָבוֹאוּ? בְּזֻכוֹת בְּכִי שֶׁל אִם הַיֶּלֶד,

שְׁבוֹכָה לְפָנֵי אָבוּי. מַה כְּתוּב? וְהִנֵּה נֶעַר
 בּוֹכָה. בֵּינוֹן שְׁפָכָה, הָעֵבְרוּ (בְּשִׁתְּבֵרוּ) כָּל
 הַגְּזֻרוֹת הָרְעוֹת שֶׁל הָעוֹלָם. מַה כְּתוּב?
 וַתַּחֲמֹל עָלָיו, הַתְּעוֹרְרָה עָלָיו בְּרַחֲמִים
 וּרְחֻמָּה עָלָיו.

וְתֵאמֹר מִיִּלְדֵי הָעֵבְרִים זֶה, שְׁהֵם רַפִּי
 לֵב, וְלֹא מִיִּלְדֵי הָעֵבְרִים שְׁהֵם קָשִׁי עֵרְף
 וְקָשִׁי לֵב. מִיִּלְדֵי הָעֵבְרִים רַפִּי לֵב מֵאַבוֹת